Puolustusselonteko, taloudelliset voimavarat

Varusmiesliitto ry. on suomalaisten varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Liitto on itsenäinen, puolustusvoimista erillään toimiva uskonnollisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumaton yhdistys, jonka tavoitteena on asevelvollisten sosiaalistaloudellisen ja oikeudellisen aseman kehittäminen, palvelusolosuhteiden parantaminen, koulutuksen aseman kehittäminen sekä turvallisuuspoliittisen tietoisuuden lisääminen.

Varusmiesliitto kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle Valtioneuvoston puolustusselonteosta. Kansainväliset jännitteet ovat muuttuvia mutta pysyviä, ja jotta Suomi voi reagoida niihin tehokkaimmalla tavalla, on myös kansallista puolustusta ja sen taloudellisia vaikutuksia tarkasteltava säännöllisesti.

Nykyinen tilanne

Asevelvollisuus on taloudellisesti raskas järjestelmä, sillä maanpuolustuksen kustannukset eivät rajoitu pelkästään puolustusbudjettiin. Asevelvollisuuden suorittaminen kustantaa yksilölle ja kansantaloudelle puolesta vuodesta vuoteen menetettyä työ-, opiskelu- ja vapaa-aikaa. Muun muassa tämän vuoksi jokainen varusmiehenä tai siviilipalveluksessa käytetty päivä pitää pystyä perustelemaan koulutuksen kannalta.

Asevelvollisten saamien taloudellisten tukien määrä kokonaisuudessaan on riittämätön ja laahaa yleisen tulo- ja kustannustason perässä. Verrattuna opiskelijoihin, työttömiin ja jopa vankeihin päivärahat ovat todella pienet ja eivät mahdollista juurikaan tarpeellisia hankintoja varusmiespalveluksen aikana. Esimerkiksi puhelimen hajoaminen varusmiespalveluksen aikana voi olla varusmiehelle taloudellinen kriisi. Päivärahojen tarkastaminen ja korottaminen on ehdottoman tärkeää.

Varusmiesliitto näkee, että varusmiehiä ei saisi rangaista ahkeruudesta ollenkaan. Nyt hiljan ehdotettu korotus sotilasavustuksen tulorajaan on oikea, mutta kehitys on silti riittämätöntä (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta.). Olisi tärkeää, että sotilasavustusten tulorajat

poistetaan kokonaan ja mahdollistetaan varusmiehille omien lisätienestien saaminen rajattomasti varusmiespalveluksen aikana, mikäli päivärahoja ei olla korjaamassa nykyisen menotason tasalle.

Tulevaisuuden mahdolliset kehityssuunnat

Parlamentaarinen Asevelvollisuuskomitea lausuu kantansa tulevaisuuden asevelvollisuuteen pian. Varusmiesliitto on komiteassa painottanut, että kutsunnat koko ikäluokalle olisi hyvä lähtöaskel tasa-arvoisempaan asevelvollisuuteen siirtymiseksi. On luonnollista, että täten lisääntyneestä työstä syntyy kustannuksia. Taloudellista vastuuta kutsuntoihin liittyen tulisikin jakaa Puolustusvoimien lisäksi myös muiden hallinnonalojen kesken muun muassa niistä saatavien kansanterveydellisten hyötyjen vuoksi.

Varusmiesliitto näkee, että nykyinen asevelvollisuusmalli ei ole tehokkuudeltaan paras mahdollinen. Asevelvollisuus tulisi laajentaa koskemaan koko ikäluokkaa, minkä myötä koko ikäluokan parhaat kyvyt sukupuoleen katsomatta olisivat Puolustusvoimien ja maanpuolustuksen käytettävissä. Koulutettavien varusmiesten määrä on suhteutettava puolustuksen tarpeisiin ja ainakin nykytilanteessa pidettävä samalla tasolla. Koko ikäluokan kouluttaminen ei ole järkevää resurssien käyttöä, vaan koulutettavaksi on valittava palvelukseen parhaiten soveltuvat ja motivoituneimmat yksilöt. Asepalveluksen rinnalle on myös kehitettävä yhteiskuntaa aidosti tukeva siviilipalvelus. Palveluksen tulee vastata sekä yhteiskunnan että velvollisen tarpeisiin, ja palveluksesta on oltava hyötyä myös velvollisen tuleviin elämänvaiheisiin.

Koko ikäluokasta siis parhaiten soveltuvimmat ja motivoituneimmat yksilöt valittaisiin suorittamaan asepalvelusta ja siviilipalveluksen tehtäviä. Tässä mallissa olisi tarpeen keskustella uudelleen siitä, millä tavoin palvelukseen käytetty aika korvataan sen suorittaneille. Tässä mallina voitaisiin hyödyntää päivärahan lisäksi myös verohelpotuksia palveluksen jälkeisenä aikana, joka palauttaisi aikanaan ikäluokan samalle viivalle.

Helsingissä, 5.10.2021

Atte Grönroos, Puheenjohtaja